

دستورعمل پیشگیری و کنترل کووید-۱۹ در مدارس

ویژه مدیران

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

وزارت آموزش و پرورش

معاونت بهداشت، دفتر آموزش و ارتقای سلامت، مرکز سلامت محیط و کار، دفتر سلامت خانواده، جمعیت و مدارس، مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر، دفتر سلامت و تندرستی وزارت آموزش و پرورش

کووید در
مدرسه‌ی من
جایی ندارد

مقدمه

در بازگشایی مدارس به عنوان یکی از اماکن تجمعی، فراهم کردن شرایط لازم برای حفظ سلامت فرهنگیان، دانش‌آموزان و سایر کارکنان (که بالغ بر ۱۵ میلیون نفر جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند) و به منظور کاهش مواجهه، قطع زنجیره تماس بیماری کووید ۱۹، از اهمیت بالایی برخوردار است. در این راستا ضرورت دارد علاوه بر رعایت اصول بهداشتی، مقررات ویژه‌ای از طریق فاصله‌گذاری اجتماعی، برای کاهش مواجهات، متناسب با سطح اضطرار و درجه اهمیت فعالیت آموزشی و مهارتی در نظر گرفته شود. توجه به پیشگیری از تجمع، رعایت فاصله‌گذاری در تردها، و تهویه مناسب از موارد قابل توجه در بازگشایی مدارس است و کماکان اولویت شامل شستن دستها، فاصله فیزیکی مناسب و استفاده از ماسک برای همه افراد (شفا) در مدرسه مورد تأکید این دستورعمل می‌باشد.

اصول پایه

- انجام ارزیابی وضعیت آمادگی مدرسه و اقدام برای رفع مغایرت‌ها
- توجه به برنامه‌های آموزش سلامت و رعایت بهداشت فردی برای دانش‌آموزان و مخاطبان
- پایش و مراقبت از سلامت دانش‌آموزان توسط مراقب سلامت/ رابط سلامت
- آموزش نیروهای خدماتی و نظارت بر عملکرد آن‌ها به منظور اجرای دقیق برنامه مدون بهداشتی و گندزدایی مدرسه
- داشتن ارتباط و تعامل با مخاطبان و مسئولان نظارتی/ مدیریتی مافوق برای هرگونه فعالیت‌های اطلاع‌رسانی و اصلاحی
- تهیه و ثبت گزارشات برای پیگیری و رصد نظام مراقبت در مقابل کرونا طبق دستورعمل‌های ابلاغی
- پیگیری و تأکید بر واکسیناسیون کامل همه‌ی عوامل مدرسه
- همکاری با ناظران بهداشتی مراکز خدمات جامع سلامت
- همکاری انجمن اولیاء و مربیان برای دادن اطمینان خاطر به خانواده‌ها و ترغیب آن‌ها به رعایت اصول بهداشت فردی

کووید در
مدارس می‌ماند
جایی ندارد

فاصله گذاری اجتماعی

- بازگشایی مدارس با ارزیابی‌های بهداشتی و حداکثر آمادگی و به صورت تدریجی صورت گیرد.
- فعالیت مدارس روستایی و عشایری با رعایت پروتکل‌های بهداشتی، مجاز می‌باشد.
- فعالیت‌های کارگاهی و مهارتی مدارس فنی و حرفه‌ای و متوسطه با رعایت دستورعمل‌های بهداشتی مجاز می‌باشد.
- تعداد افراد در کلاس‌ها با احتساب ۱,۵ متر فاصله و ۲,۲۵ متر مربع مساحت برای هر نفر در نظر گرفته شود.
- با توجه به ضرورت کنترل و نظارت دانش‌آموزان پیش دبستانی، پایه اول ابتدایی و استثنایی، نسبت دانش‌آموز به معلم کاهش یابد.
- قرار دادن صندلی، نیمکت، کامپیوتر و ... دانش‌آموز و نظایر آن در فواصل لازم و ایمن، حداقل با فاصله ۱,۵ متری در تمامی جهات صورت پذیرد.
- جهت حذف و یا کاهش مواجهات مستقیم کارکنان بخش‌های پر مراجعه مثل کتابخانه، پذیرش، اطاق سرپرستی، کارگاه‌ها و ... استفاده از موانع فیزیکی (مانند کشیدن پلاستیک، فاصله گذاری و نشان‌گذاری با طناب و ...) لازم می‌باشد.
- از هرگونه تجمع در محل‌های عمومی اجتناب شود.
- مواجهه چهره به چهره کارکنان کاهش یابد و سعی شود از تماس تلفنی و استفاده از شبکه‌های اجتماعی، ویدئو کنفرانس و تلفن برای برگزاری جلسات، حتی برای کارکنانی که در داخل یک ساختمان هستند، استفاده شود.
- در صورتی که مواجهه چهره به چهره کادر اداری، دانش‌آموز، هنرآموز، والدین، و ... با یکدیگر ناگزیر باشد، در حداقل زمان ممکن و با رعایت فاصله ایمن حداقل ۱,۵ متر و با استفاده کامل از ماسک و وجود تهویه هوایی مناسب، برگزار شود.
- استراحت بین کلاس‌های دانش‌آموزان (زنگ تفریح کوتاه) در حداقل زمان و در زمان‌های مختلف بین کلاس‌ها انجام شود.
- ساعت شروع و پایان مدرسه به‌گونه‌ای تعیین شود که از هم‌زمانی رفت و آمد دانش‌آموزان و ازدحام جلوگیری شود.
- در واحد نگهبانی و ورودی مدرسه، حتی المقدور از ورود و تردد افراد و اشخاص و مراجعات متفرقه به محیط مدرسه جلوگیری بعمل آید و شیوه‌های پاسخویی از ورودی

**کووید در
مدرسه‌ی من
جایی ندارد**

- مدرسه به نحوی باشد که فاصله گذاری اجتماعی رعایت گردد.
- به منظور حفظ فاصله‌گذاری به ازای ۲,۲۵ متر مربع فضا برای هر دانش آموز، شرایط ایمنی فضا و تجهیزات و بهداشت محیط بر اساس دستورعمل‌های موجود و نظر کارشناسان ذی‌ربط رعایت شود.
 - ساعات حضور دانش‌آموز در این‌گونه مدارس، به دروس نیازمند تعامل بیشتر معلم با دانش‌آموز از قبیل ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی، دروس مهارتی و... اختصاص یابد و برای آموزش سایر دروس از بستر فضای مجازی استفاده شود.
 - در مناطقی که از نظر آب و هوایی مساعد هستند، بهره‌برداری از فضای حیاط با رعایت استانداردهای بهداشت محیط، می‌تواند یکی از راهکارها باشد.
 - در صورت فعال بودن سرویس ایاب و ذهاب دانش‌آموزان و کارکنان، حداکثر به تعداد صندلی و مشروط به واکسیناسیون راننده صورت پذیرد. افزایش تعداد سرویس‌های ایاب و ذهاب برای رعایت فاصله گذاری ایمن در جابه‌جایی صورت پذیرد.
 - رعایت فاصله ایمن حداقل ۱,۵ متر در قسمت‌های عمومی از جمله نمازخانه، سلف سرویس، کارگاه‌ها و مسیر ورود و خروج الزامی است.
 - فعالیت‌های ورزشی فرهنگی، به صورت انفرادی و یا گروه‌های حداکثر ۱۵ نفری، با رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی در محیط‌های باز بلامانع است.
 - پرسنل شاغل در مدارس اعم از خدماتی اداری و آموزشی در صورت عدم انجام واکسیناسیون موظف به ارائه تست پی سی آر منفی هفته‌ای دو بار هستند.

غربالگری، مراقبت و بازگشت به مدرسه

غربالگری دانش آموزان و کارکنان مدارس در همه گیری کووید-۱۹

- لازم است، پیش از بازگشایی مدارس، فعالیتهای زیر انجام پذیرد:
- آموزش لازم به والدین برای متعهد بودن آنها در مورد نفرستادن دانش آموز مبتلا یا مشکوک به بیماری واگیر به مدرسه انجام شود.
 - مراقب سلامت مدرسه/ رابط بهداشت لازم است در صورت مشاهده علائم بیماری در بین دانش آموزان و کارکنان، اقدامات بهداشتی لازم را مطابق فرآیند پاسخ سریع، انجام دهند.
 - لازم است مدرسه برای کنترل ورود احتمالی کارکنان بیمار یا مشکوک به بیماری و جدا کردن آنها از افراد سالم، برنامه غربالگری، بیماریابی و جداسازی مشخصی داشته باشد و همچنین شیوه‌ای برای اطلاع‌رسانی به والدین یا سرپرست دانش آموزان فوق تعیین کند.
 - در بدو ورود به مدرسه و روزانه همه دانش آموزان، معلمان و سایر کارکنان، از نظر وجود علائم بیماری به ویژه تب غربالگری شوند.
 - مدرسه نسبت به ثبت و گزارش مبتلایان اقدام کند و در صورت نیاز به تصمیم‌گیری با کارشناسان ناظر بهداشت، مشورت نماید.

کووید
مدرسه‌ی من
جایی ندارد

نحوه مراقبت از افراد مشکوک یا مثبت و افراد در معرض تماس

● فرد مشکوک یا مبتلا

کلیه افراد علامت دار (تب دار و...) اعم از دانش آموز، کادر اجرایی، آموزشی، خدماتی و سرویس مدرسه، لازم است شناسایی و اقدامات زیر متعاقباً برای ایشان انجام گیرد:

● فرد مشکوک بلافاصله از سایرین جدا (با رعایت دستورالعمل های آموزش و پرورش برای دانش آموزان: اطلاع به والدین و...) و به مرکز منتخب خدمات جامع سلامت معرفی شوند. این افراد تا تعیین تکلیف توسط پزشک مرکز، حق ورود به مدرسه ندارند. برای این افراد در مرکز منتخب و پس از ویزیت پزشک تست PSR انجام خواهد شد.

فرد در تماس با فرد مبتلا

● کلیه افراد در تماس با فرد مبتلا (از ۴۸ ساعت قبل از شروع علائم) باید شناسایی شوند: همکلاسی ها، افراد هم سرویس و کادر مدرسه افراد شناسایی شده به مراکز خدمات جامع سلامت منتخب برای بررسی و اجرای فرآیند Tracing (ردیابی بیماری) معرفی می شوند.

● افراد مبتلا پس از طی ایزوله (جداسازی) معمولاً ۱۴ روزه با گواهی پزشک مرکز خدمات جامع سلامت منتخب، می توانند به مدرسه بازگردند.

● منطقه / ناحیه آموزش و پرورش لیست موارد مشکوک و مثبت شناسایی شده را به صورت هفتگی به آموزش و پرورش شهرستان / مرکز بهداشت شهرستان ارسال کند.

کووید در
مدارس می‌ماند
جایی ندارد

کووید در
هدر می‌هن
جایی ندارد

● مراقبت از گروه‌های آسیب پذیر

سه گروه زیر با گواهی پزشک معتمد، به عنوان افرادی که در معرض ابتلا به بیماری کووید-۱۹ عرضه دار قرار دارند، در نظر گرفته شده است. فعالیت این گروه‌ها (دانش‌آموزان و کارکنان) تا زمان انجام واکسیناسیون به صورت غیرحضور و مجازی برنامه‌ریزی گردد.

● گروه الف - بیماران با بیماری زمینه‌ای:

بیماری قلبی- عروقی، بیماری‌های کبدی، بیماری‌های کلیوی، فشارخون بالا، دیابت وابسته به انسولین، بیماری‌های تنفسی زمینه‌ای، آسم مقاوم به درمان، افراد مبتلا به چاقی مفرط ($BMI < 40$) (شاخص توده بدنی))

● گروه ب- بیماران با نقص ایمنی:

تحت درمان با کورتیکواستروئید به میزان بیش از ۱۲٫۵ میلی گرم پردنیزولون در روز بیش از دو هفته، شیمی درمانی، بدخیمی‌ها، پیوند اعضا

● گروه ج - مادران باردار، دانش‌آموزان مبتلا به فلج مغزی با ناتوانی حرکتی در

دست‌ها، محدودیت بینایی شدید، کودکان ذهنی و اوتیسم و چند معلولیتی که توانایی خود مراقبتی مستقل مثل شستن دست‌ها و نگهداری ماسک ندارند.

پیشگیری و کنترل کووید ۱۹ در مدرسه

- مدرسه باید مطابق با دستورعمل‌های شستشوی مرتب و مکرر دست با آب تمیز و صابون مایع و استفاده از محلول الکل یا ژل ضدعفونی‌کننده دست را برای معلمان، کارکنان و دانش‌آموزان اجرا کند. ژل یا محلول با پایه الکل ضدعفونی‌کننده دست را در همه کلاس‌های درس قرار داده شود.
- **بهداشت و حفاظت فردی توسط کلیه افراد رعایت شود:**
 - بر جلوگیری از دست دادن، رو بوسی و بغل کردن افراد با یکدیگر نظارت شود.
 - استفاده از ماسک برای همه افراد الزامی است و نحوه استفاده صحیح از آن توصیه و آموزش داده شود.
 - نظارت شود که دانش‌آموزان از ماسک مناسب سن خود استفاده کنند.
 - همه افراد ملزم به استفاده از وسایل شخصی هستند.
 - نیروهای خدماتی در هنگام نظافت باید از لباس حفاظتی، ماسک و دستکش لاتکس یک بار مصرف استفاده کنند.
 - برای ثبت حضور و غیاب، ترجیحاً از سیستم تشخیص چهره/ کارتخوان کارکنان استفاده شود. در صورت داشتن دفتر حضور و غیاب، امکان ضدعفونی فراهم گردد.
 - برای تماس با دکمه‌های آسانسور، از دستمال کاغذی یا دستکش استفاده شود.
 - آموزش داده شود که هنگام عطسه یا سرفه کردن از دستمال کاغذی استفاده شود و در صورتی که دستمال وجود نداشته از قسمت داخلی آرنج موقع سرفه و عطسه استفاده شود.
 - آموزش داده شود که از تماس دست‌های آلوده با چشم، بینی و دهان خودداری شود.
 - در نمازخانه‌ها استفاده از مهر و سجاده شخصی و رعایت فاصله ایمن ضرورت دارد.
 - کارکنان خدماتی بعد از گندزدایی به ویژه در سطح مدارس و مجتمع‌های بزرگتر (در صورت امکان) دوش گرفته و در هنگام خروج با لباسی غیر از لباس کار، مدرسه را ترک کنند.
 - توصیه شود که هر یک از معلمان از محلول ضدعفونی‌کننده شخصی استفاده کنند.
 - آب آشامیدنی سالم برای همه دانش‌آموزان به ویژه مناطق محروم فراهم شود.
 - گچ و یا ماژیک وایت برد مورد استفاده معلمان و دانش‌آموزان جدا باشد. در صورت امکان، دانش‌آموزان گچ/ماژیک وایت برد شخصی به همراه داشته باشند.

کووید در مدرسه‌ی من جایی ندارد

- توصیه شود که معلمان و دانش‌آموزان از لیوان کاغذی یک‌بار مصرف و دستمال کاغذی شخصی استفاده کنند.
- توصیه شود که دانش‌آموزان تا حد امکان کمترین وسایل را بین خانه و مدرسه جابجا کنند.
- همه‌ی معلمان و کارکنان و دانش‌آموزان در مدت زمان حضور در مدرسه باید از ماسک استفاده کنند.
- از تجمع در محیط‌های خاص مدرسه از قبیل دفتر، آبدارخانه، اتاق کپی، اتاق‌های کار عملی و آزمایشگاهی خودداری شود.
- گواهی سلامت مستخدمین و سرایداران مدارس کنترل و به‌روزرسانی شود.
- پوسترها، بنرها و استندهای مربوط به آموزش رعایت پروتکل‌های بهداشتی در معرض دید همه و در محل‌های مناسب نصب شوند.

● بهداشت مواد غذایی

- هرگونه فعالیت بوفه‌ها و پایگاه تغذیه سالم مدارس تعطیل باشد.
- سرو غذای گرم برای معلمان، دانش‌آموزان و کارکنان مدرسه در مدرسه مجاز نمی‌باشد.

**کووید در
مدرسه‌ی من
جایی ندارد**

- تردد افراد متفرقه به آبدارخانه مدرسه مجاز نمی باشد.
- نظارت شود که دست به دست کردن مواد غذایی توسط افراد صورت نگیرد.
- توصیه شود که دانش‌آموزان از مایعات بیشتر مصرف کنند و قبل از نوشیدن آب، بطری آن شسته شده باشد.
- آموزش داده شود که میوه به طور کامل و بر اساس اصول بهداشتی شستشو شده و پوست آن گرفته شود.

**بهداشت ابزار و تجهیزات
گندزایی:**

- برنامه مدون گندزدایی همه‌ی سطوحی که دارای امکان تماس زیاد است، در مدارس تهیه گردد و به نیروی مسئول، آموزش لازم ارائه شود.
- در مدارس دو شیفته، زمان مناسب برای گندزدایی و آماده سازی مدرسه بین دو شیفت، در نظر گرفته شود.
- تأمین و دیوی حداقل ۲ هفته‌ای مواد ضدعفونی‌کننده، صابون مایع، دستکش،

- ماسک، دستمال کاغذی و... از دیگر الزامات جهت بازگشایی مدارس می‌باشد.
- از ایمنی محل دپوی مواد ضد عفونی کننده و گندزدا اطمینان حاصل شود.
- در صورت وجود سالن‌های ورزشی و بازی، وسایل و تجهیزات بعد از هر بار استفاده گندزدایی شوند.
- در رختکن و حمام سالن ورزشی، استفاده از وسایل بهداشتی شخصی/یکبار مصرف ضروری است. به‌طور کلی در دوران پاندمی حمام باید بسته باشد و استفاده همگانی نشود.
- نصب ظروف حاوی مواد ضد عفونی کننده دست‌ها با پایه نگهدارنده به تعداد مناسب در هر طبقه و راهروها انجام شود.
- نظافت سطوح که دارای تماس مشترک است نظیر میزهای خدمت، مبلمان، تخت، میز و صندلی‌های سلف سرویس، راه پله‌ها، دستگیره‌ها، کمد‌های وسائل، سرویس‌های بهداشتی، اتاق‌ها، راهروها، سالن اجتماعات، کارگاه‌ها و سایت کامپیوتر، تجهیزات در محوطه و حیاط و ... به صورت مستمر انجام شود.
- کلیه لوازم شخصی دانش‌آموزان استثنایی شامل ویلچیر، عصا، وسایل توانبخشی و ... باید هنگام ورود و خروج از مدرسه گندزدایی شوند.
- دو مرحله نظافت و گندزدایی جدا از یکدیگر بوده و نباید هیچگونه اختلاطی بین مرحله شوینده و گندزدایی انجام گیرد.
- هنگام گندزدایی و نظافت، سالن‌ها باید خالی از افراد بوده و درها و پنجره‌ها باز گذاشته شوند و جهت تهویه بهتر هواکش نیز روشن باشد.
- محلول‌های گندزدای کلره باید روزانه تهیه و استفاده شود (کارایی محلول پس از گذشت ۲۴ ساعت کاهش می‌یابد).
- امکانات لازم برای شستشوی مرتب دست‌ها و استفاده از ماسک یکبار مصرف در طول شیفت برای شستشو و گندزدایی روزانه فراهم شود.
- لباس کار برای پرسنل مسئول نظافت باید فراهم شود.
- از تری جداگانه فقط برای گندزدایی مکان‌هایی که امکان آلودگی وجود دارد استفاده شود.
- فرد/افراد مسئول نظافت در هنگام نظافت باید از وسایل حفاظت فردی شامل ماسک و لباس کار مناسب و مقاوم در برابر خوردگی استفاده نمایند.
- نظافت را از یک نقطه آغاز و در طرف یا نقطه مقابل به پایان برسانید (نظارت شود که تری به صورت مارپیچ حرکت داده شود).
- «تری‌هایی» که برای نظافت کف اتاق‌ها و سالن‌ها و غیره استفاده می‌شود باید دارای چند «سر اضافی» باشند.

- پس از استفاده از پارچه‌ها، دستمال نظافت و تی، باید در آب داغ شسته شود.
- نظارت شود که در هنگام گندزدایی احتیاط‌های لازم در ارتباط با برق گرفتگی رعایت شود.
- نظارت شود که تجهیزات و ماشین آلات گندزدایی بعد از پایان کار شسته و به روش مناسب بسته به ظرفیت تجهیزات و ماشین آلات خشک گردند.

● بهداشت ساختمان

تهویه:

- بیشترین تهویه طبیعی در زمانی که پنجره‌ها در ۲ طرف کلاس باز باشند، فراهم می‌گردد.
- هوای تمیز باید به طریق مؤثر وارد هر کلاس شده و آلاینده‌های تولید شده در هر اتاق به نحو مؤثری خارج شود، به گونه‌ای که مانع از انتشار عفونت‌های منتقله از هوا بین افراد حاضر در فضای داخلی گردد.
- شرایط به گونه‌ای فراهم شود که امکان حداقل ۶ بار تعویض هوا در ساعت (در هر بار ۱۰ دقیقه)، در کلاس فراهم گردد.
- تعداد فن‌های مکشی باید متناسب با مساحت سطح کلاس باشد.
- در صورت استفاده از کولر آبی و گازی، پنجره‌ها و درها به میزان ۲۵ درصد جهت خروج هوا باز باشند.
- به منظور افزایش حرکت هوا در داخل کلاس می‌توان از پنکه یا پنکه سقفی استفاده شود.
- در صورت استفاده از سیستم تهویه مطبوع، سیستم به گونه‌ای تنظیم شود که حداکثر جریان ورودی از هوای آزاد تأمین شود.
- در صورت نیاز به وسایل گرمایشی، هر یک ساعت یکبار هوای کلاس‌ها تهویه شود و پنجره‌ها به مدت ۱۰ دقیقه باز باشند و نظارت شود که دانش‌آموزان حتی المقدور با پوشش کافی در کلاس حضور داشته باشند.
- نظارت شود که به منظور تهویه مناسب و مستمر از هواکش استفاده شود و همچنین درها و پنجره‌های سالن‌ها باز گذاشته شوند.
- محل‌های اقامت و سرویس‌های بهداشتی دارای تهویه مناسب باشند.
- اتاقک آسانسورها دارای تهویه فعال و مناسب باشد.

● سرویس‌های بهداشتی:

- سیستم لوله کشی صابون مایع و دستمال کاغذی در توالت‌ها و سرویس‌های بهداشتی تعبیه گردد.
- آموزش داده شود که قبل از کشیدن سیفون توالت فرنگی، در آن را بگذارند تا میکروب‌ها در هوا پخش نشوند.
- دستشویی‌ها و توالت‌ها، روزانه حداقل دو بار در طول ساعات کار مدرسه و یک‌بار در انتهای کار مدرسه یا انتهای نوبت بر اساس دستورعمل‌های ابلاغ شده گندزدایی شوند.
- سطل‌ها، دستمال‌ها و وسایل نظافت و گندزدایی سرویس‌های بهداشتی باید مجزا باشند.
- جهت کاستن از تماس مستقیم دست‌ها با در و دستگیره های ورودی و خروجی ساختمان، سرویس‌های بهداشتی، آنها را به حالت نیمه باز و یا مجهز به پدال باز شونده باشند (در صورت امکان) یا برای سهولت تردد از جک و آرام بند درها استفاده گردد.

● پسماند:

- دفع پسماندها به شیوه بهداشتی در سطل‌های دردار پدالی انجام شود.
- پرسنل مسئول جمع‌آوری و دفع پسماند با رعایت تمامی ملاحظات بهداشتی، جمع‌آوری پسماند در کیسه‌های پلاستیکی محکم در آخر هر شیفت را در دستور کار قرار دهند.

● آب آشامیدنی، آب‌خوری و آب‌سردکن‌ها:

- آب‌خوری‌ها و آب‌سردکن‌های سنتی به صورت موقت حذف شوند (موارد دارای پدال یا چشم الکترونیک بلامانع است).
- نظارت شود که غلظت کلر باقیمانده توسط ناظران پایش می‌شود (میزان حداقل کلر آزاد باقیمانده ۰٫۵ تا حداکثر ۰٫۸ میلی‌گرم در لیتر در کل سیستم توزیع حفظ گردد).

مکاتیم
برای

iec.behdasht.gov.ir

